

VARHAISKASVATUS-
SUUNNITELMA

2009

MASKUN KUNTA
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	2
2. Varhaiskasvatusympäristön kuvaus	3
3. Toiminta-ajatus ja arvot	4
4. Varhaiskasvatuksen pedagogiset periaatteet	4
5. Varhaiskasvatuksen tavoitteet	4
6. Varhaiskasvatuksen menetelmät	4
6.1. <i>Leikki</i>	4
6.2. <i>Liikkuminen</i>	5
6.3. <i>Tutkiminen</i>	5
6.4. <i>Eri taiteenalueisiin liittyvä ilmaiseminen</i>	5
7. Varhaiskasvatuksen sisältöalueet ja niiden toteutus	5
7.1. <i>Kielellinen kehitys ja matemaattiset käsitteet</i>	5
7.2. <i>Ympäristökasvatus ja kulttuuri</i>	6
7.3. <i>Eettinen kasvatus</i>	6
8. Käsitys oppimisen prosessista	6
9. Erityispäivähoito	7
10. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen	7
11. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyö	7
12. Kasvatuskumppanuus perheiden kanssa	7
13. Moniammatillinen ja verkostoyhteistyö	8
14. Yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmat	8
15. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja seuranta	8
16. Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja arviointi	8

1. Johdanto

Maskun kunnan päivähoiton varhaiskasvatuksen suunnitelman laatimiseen on osallistunut työryhmä, jonka jäsenet ovat päivähoiton eri sektoreilta. Työryhmään on kuulunut päiväkodista päiväkodinjohtaja Asta Ryyti ja lastentarhanopettaja Ursula Helmi, perhepäivähoidosta perhepäivähoidonohjaaja Maileena Kariniemi ja perhepäivähoitaja Silja Salmi, erityispäivähoidosta erityislastentarhanopettaja Ilona Antila, ryhmäperhepäivähoidosta lastentarhanopettaja Päivi Kairinen ja päivähoitaja Aila Grönroos, sekä leikkitoiminnasta lastentarhanopettaja Aila Kujala ja päivähoitaja Riitta Talvitie.

Työryhmä on kokoontunut vuoden 2004 aikana säännöllisin väliajoin miettimään kuntatason varhaiskasvatussuunnitelman eri osioita. Puheenjohtajana on toiminut sosiaalihoitaja Tuija Hassinen-Laine, sihteerinä Riitta Talvitie ja kirjaajana Aila Kujala.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa on päivitetty keväällä 2009. Päivitystyöryhmään kuului Päivähoiton johtaja Kirsi-Leena Hotinen, perhepäivähoidon ohjaaja Aila Kujala, lastentarhanopettajat Mari Alho ja Susanna Virtanen, lastenhoitajat Riitta Talvitie ja Heli Erkkilä, ryhmäperhepäivähoitajat Mia Helenius ja Henna Järvinen sekä perhepäivähoitajat Marika Nurmi ja Merja Eloranta.

Varhaiskasvatuksen suunnitelma perustuu valtioneuvoston antamaan periaatepäätökseen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista (28.2.2002), sekä Stakesin laatimiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (30.9.2003).

Varhaiskasvatuksen toteuttamisen lähtökohtana on yhdistää hoito, kasvatusta ja opetus lapsen ja perheen tarpeita vastaavasti. Suunnitelman tarkoituksena on ohjata varhaiskasvatuksen toteuttamista, kehittämistä ja arviointia päivähoiton yksiköissä.

Kuntatason suunnitelmaa arvioidaan vuosittain toimintakauden päättyessä ja tehdään mahdolliset tarvittavat muutokset.

2. Varhaiskasvatusympäristön kuvaus

Maskussa kaikki hoitoa haluavat ovat saaneet hoitopaikan ilman jonotusta. Vanhempien toivomuksia lapsensa päivähoitomuodosta ja -paikasta on huomioitu mahdollisuuksien mukaan.

Päiväkodit

Maskussa on kahdeksan kunnallista päiväkotia: Maskuntien päiväkotia, Nivola, Satumetsä, Tammenahjo, Pakainen, Päiväkotia Tuutikki, Lounatuuli Lemun alueella ja Päivänkakkara Askaisten alueella. Tenavatuovassa toimii Satumetsän päiväkodin erillinen osasto, joka on tarkoitettu Kurittulan koulun esiopetuksessa olevien lasten osapäivähoitoryhmäksi. Seikeläkodissa on Nivolan päiväkodin erillinen osasto, jossa toimii Seikelän koulun esiopetuksessa olevien lasten osapäivähoitoryhmä.

Vastuuhenkilöinä Maskun päiväkodissa ja Lounatuulella toimivat päiväkotien johtajat ja muissa päiväkodeissa vastaavat lastentarhanopettajat.

Perhepäivähoito (hoitajan kotona tapahtuva)

Perhepäivähoitajia on tällä hetkellä 34, jotka toimivat kunnan eri alueilla. Hoitajien määrä vaihtelee vuosittain. Perhepäivähoitokodissa hoitaja voi samanaikaisesti hoitaa neljää lasta, omat lapset mukaan lukien. Lisäksi hoidossa voi olla yksi osapäivähoidossa oleva esiopetusikäinen tai kouluikäinen lapsi.

Perhepäivähoidonohjaajia on yksi, ja hänen vastuualueenaan on kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito.

Ryhmäperhepäivähoito

Ryhmäperhepäivähoitokoteja on syksystä 2009 lähtien 7 kpl. Pikkumyy, Oravanpesä ja Vekarapiiri sijaitsevat Maskun keskustassa. Kerttuset, Viiriäiset, ja Varpuset sijaitsevat Lemun keskustan alueella. Päivänsäde sijaitsee Askaisten keskustan alueella. Ryhmäperhepäivähoitokodit ovat 2-hoitajaisia.

Laajennettu päivähoito

Laajennettua päivähoitoa on tarjolla kello 17.00 – 22.00 välillä ja viikonloppuisin tapahtuva hoito. laajennettua päivähoitoa järjestetään Maskun päiväkodissa ja ko. hoitopaikan saa, mikäli vanhemmat tekevät vuorotyötä.

Leikki- / puistotoiminta

Leikki-/puistotoimintaa järjestetään n. kaksi kertaa viikossa Maskun keskustan alueella ja Lemun alueella. Toiminta on tarkoitettu kotihoidossa oleville lapsille. Ryhmiin otetaan kerrallaan korkeintaan 14 iältään 2 -6 vuotiasta lasta.

Yksityinen päivähoito

Yksityinen päiväkotia Big Tenissä sijaitsee Humikkalassa. Big Tenin toiminta on englanninkielipainotteista ja tarkoitettu 3-6 vuotiaille.

Erityispäivähoito

Maskussa toimii yksi kiertävä/konsultoiva erityislastentarhanopettaja.

3. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus ja arvot

Päivähoidon toiminta-ajatus Maskussa on antaa lapselle hänen tarpeidensa mukaista hoitoa, kasvatusta ja opetusta vanhempien kasvatuskumppanina. Päivähoidossa kaiken toiminnan perustana on lapsen ihmisarvon kunnioittaminen.

Jokaisella yksiköllä on oma toiminta-ajatuksensa, joka perustuu kunnan varhaiskasvatuksen toiminta-ajatukseseen. Yksiköiden toiminta-ajatuksista päivitetään vuosisuunnitelmaa tehtäessä, huomioiden vanhempien kanssa tehdyt lasten varhaiskasvatussuunnitelmat.

Maskun päivähoidon tärkeimmät avainsanat ovat: turvallisuus, rajat, leikki, yksilöllisyys, kasvatuskumppanuus, suunnitelmallisuus, kodikkuus, lämpö, rakkaus, luonto ja kiireettömyys.

4. Varhaiskasvatuksen pedagogiset periaatteet

1. Lapsuus on oma elämänvaiheensa, joka luo pohjan myöhemmälle elämälle.
2. Jokaisella lapsella on oikeus pitkään ja turvalliseen lapsuuteen hyväksyvässä ilmapiirissä.
3. Jokainen lapsi on ainutkertainen ja hänellä on oikeus tulla hyväksytyksi omana itsenään.
4. Leikki on lapsen luonnollinen toimintamuoto - lapsi ei leiki oppiakseen, mutta oppii leikkiessään.

5. Varhaiskasvatuksen tavoitteet

Varhaiskasvatuksessa on tavoitteena lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaaminen, toisen huomioon ottavan käyttäytymisen edistäminen, lapsen omatoimisuuden asteittainen tukeminen, itsetunnon vahvistaminen ja aktiiviseen oppimiseen kannustaminen.

6. Varhaiskasvatuksen menetelmät

Lapsen toimintaympäristöä suunniteltaessa ja järjestettäessä otetaan huomioon lapselle ominaiset tavat toimia, joita ovat **leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen**. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan varhaiskasvatuksen sisältöalueet kokonaisvaltaisesti.

6.1. Leikki

Maskulaisessa varhaiskasvatuksessa halutaan korostaa leikin merkitystä. Leikki luo pohjan elinikäisen oppimisen edellytyksille. Varhaiskasvatuksen olennainen osa on lapsen leikkiympäristön tietoinen luominen, ylläpitäminen ja uudistaminen. Leikkiympäristössä aikuinen on toiminnan järjestäjä ja kannustaja. Aikuinen havainnoi lapsen toimintaa huomioiden lapsen tarpeet ja toiveet ja kannustaa aktiiviseen oppimiseen.

6.2. Liikkuminen

Liikkuminen on lapselle luonnollinen tapa tutustua ympäristöönsä. Monipuolinen päivittäinen liikkuminen auttaa tietoisuuteen omasta kehosta, antaa pohjan hyvän itsetunnon kehittymiselle ja luo perustan lapsen terveydelle ja kehitykselle.

Liikunnallinen elämäntapa ja myönteisyys liikuntaa kohtaan alkaa kehittyä jo varhaislapsuudessa.

Maskun päivähoitossa lapselle annetaan mahdollisuus päivittäiseen turvalliseen ja esteettömään liikkumiseen omassa varhaiskasvatusympäristössään. Ohjatussa liikunnassa huomioidaan monipuolisuus, tarkoituksenmukaiset välineet ja tilat.

6.3. Tutkiminen

Tutkiminen ja ihmettely on lapselle luontaista. Tutkiessaan lapsi tuntee olevansa osa ympäröivää maailmaa ja kokee oivalluksia ja onnistumisen iloa.

Toimiva ja hyvä varhaiskasvatusympäristö on myönteinen ja tutkimiseen kannustava, sekä antaa tilaisuuksia kaikkien aistien käyttämiseen. Maskun luonnonläheisyys tarjoaa monipuolisen tutkimusympäristön ja mahdollistaa tutkimisen ja kokeilemisen eri luonnonmateriaaleja käyttäen.

6.4. Eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen

Taiteen avulla lapsella on mahdollisuus kehittää mielikuvitustaan ja taitojaan, sekä kokea esteettisyyttä. Lapsi saa myös kokemuksia yhdessä tekemisestä ja itsensä ilmaisusta. Lapsen omalle mielikuvitukselle ja luovuudelle annetaan tilaa ja aikaa. Varhaiskasvatusympäristössä lapsella on mahdollisuus kokea kaikkien taiteenalueiden muotoja: musiikkia, kuvataidetta, näyttelemistä, tanssia ja kirjallisuutta.

7. Varhaiskasvatuksen sisältöalueet ja niiden toteutus

Sisältöalueet ovat kehyksenä lapsen tasapainoisen kasvatusympäristön luomisessa. Varhaiskasvatuksessa lapselle ei aseteta sisältöjen suoriutumista vaatimuksia ja huomioidaan lapsen kehitystaso.

7.1. Kielellinen kehitys ja matemaattiset käsitteet

Lasta rohkaistaan aktiiviseen kielenkäyttöön, kuuntelemaan ja keskustelemaan. Apuna käytetään kirjallisuutta mahdollisimman monipuolisesti satujen, lorujen, riimien, tarinoiden, runojen ja ilmaisuharjoitusten muodossa. Kirjallisuuden käytön tulisi olla jokapäiväistä.

Matemaattiset käsitteet ovat osa lapsen jokapäiväistä toimintaa. Matemaattisen ajattelun ja ongelmaratkaisutaitojen kehittämisessä voidaan hyödyntää lapsen koko elinpiiriä. Lapselle tarjotaan kasvatusympäristössään mahdollisuus erilaisiin luokitteluihin, vertailuihin ja muotojen harjoitteluun muiden sisältöalueiden yhteydessä leikin muodossa.

7.2. Ympäristö- ja luontokasvatus ja kulttuuri

Ympäristökasvatuksessa lapsi tutustutetaan lähiympäristön luontoon sekä rakennettuun ympäristöön. Lasta ohjataan kulkemaan turvallisesti liikenteessä, huomioimaan vuodenajat, eläimet, kasvit, metsä sekä luonnon eri ilmiöt. Lasta opastetaan suomalaiseen kulttuuriin sekä, tutustutetaan kotiseutuun ja uskonnollisiin perinteisiin.

Päivähoidossa lapsi tutustuu luontoon, mikä auttaa lasta arvostamaan elinpiiriään. Toiminnan lähtökohtana on lapsen luontainen kiinnostus luontoon ja sen ilmiöihin. Yhdessä aikuisen kanssa lapsi harjoittelee ottamaan vastuuta luonnon ja ympäristön hyvinvoinnista.

Maskun alueella on lyhyt matka luonnonmukaiseen metsään. Retki metsään virittää ja virkistää. Metsässä voi pohtia kasveihin ja eläimiin liittyviä asioita. Tutustuessaan puhtaaseen metsään, lapsi oppii antamaan sille arvoa ja samalla olemaan roskaamatta ja hävittämättä luontoa. Lasta ohjataan toimimaan luontoa säästäen ja sitä hoitaen.

7.3. Eettinen ja uskontokasvatus

Jokapäiväisessä elämässä tulevat tilanteet antavat hyvät mahdollisuudet eettisen ajattelun kehittämiseen. Eettisyyteen kuuluvat oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, toisten huomioiminen ja mielipiteiden kunnioittaminen, erilaisuuden hyväksyminen, oikea, väärä, rehellisyys, luonnon säilyttäminen.

Uskontokasvatuksessa käsitellään kirkollisia juhlapyhiä, lähiympäristön kulttuuriperinteitä, perhepiirin kirkollisia toimituksia ja kristillistä tapakulttuuria. Keskeistä uskontokasvatuksessa on turvallisuuden luominen ja suvaitsevaisuuden kasvattaminen. Päävastuu uskontokasvatuksesta on vanhemmilla ja vanhemmat voivat halutessaan kieltää lapsen osallistumisen uskontokasvatukseen.

8. Käsitys oppimisen prosessista

Oppiminen on jatkuva prosessi, joka ilmenee jokapäiväisissä toiminnoissa. Oppiminen on myös tiedon yksilöllistä rakentamista. Oppimisprosessin avulla lapsi rakentaa uutta tietoa jo olemassa olevaan käsitykseen. Lapsi oppii tekemällä, leikkimällä ja mallioppimisen avulla. Oppiminen perustuu lapsen omaan aktiivisuuteen tutkia, kokeilla ja oivaltaa. Aikuisen tehtävänä on ohjata ja innostaa lasta oppimisessa sekä toimia lapsen tukijana erilaisissa oppimistilanteissa.

Oppimisympäristön tulee vastata lapsen kehitystasoa. Mitä enemmän lapsi saa kokemuksia ympäristöstään, sitä kehittyneemmät käsitteet oppimisesta hänelle muodostuvat ja nämä ohjaavat häntä taas uuden tiedon etsimisessä, siksi on tärkeää, että oppimisympäristö on monipuolinen ja haasteellinen. Oppimisympäristö tulee suunnitella sellaiseksi, että lapsen mielenkiinto sitä kohtaan säilyy. Aikuisen vastuulla on luoda turvallinen ja positiivinen oppimisilmapiiri.

9. Erityispäivähoito

Erityistä tukea tarvitsevat lapset hoidetaan Maskussa perhepäivähoito- tai päiväkotiryhmissä siten, että turvataan lapsen erityisen tuen saanti. Maskussa on kiertävä erityislastentarhanopettaja.

Erityispäivähoidon tavoitteena on varhaisen tuentarpeen tunnistaminen ja kasvatuksen ja hoidon suunnittelu vanhempien ja lasta hoitavan kasvatushenkilöstön kanssa. Varhaisella tuen tarjoamisella yritetään ennaltaehkäistä lapsen kehityksen uhkatekijöitä ja riskitekijöitä sekä tuentarpeen kasaantumista ja pitkittymistä, sekä kehittää erilaisia menetelmiä lapsen kasvun ja oppimisen tueksi.

Lapselle laaditaan päivähoitoon kuntoutussuunnitelma yhteistyössä perheiden kanssa. Lapsen kehitystä tuetaan ryhmässä – päivähoidon arjen toiminnoissa. Lasta hoitavan kasvatushenkilöstön, vanhempien, sekä kiertävän erityislastentarhanopettajan välinen yhteistyö on tärkeää.

10. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen

Ruotsinkieltä äidinkielenään puhuville lapsille järjestetään ruotsinkielistä päivähoitoa Maskuntien päiväkodissa. Päiväkotia Big Tenissä on mahdollista saada englanninkielistä päivähoitoa. Erilaisten uskontokuntien vaatimat tavat huomioidaan päivähoitossa tapauskohtaisesti.

11. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyö

Maskussa esiopetuksesta vastaa koulutoimi. Esiopetusta annetaan ala-asteen kouluilla Kurittulassa, Seikelässä, Tammenahjossa, sekä Askaisissa ja Lemussa. Lisäksi esiopetusta on mahdollista järjestetään Maskun päiväkodissa ja Big Tenissä. Sosiaalitoimi järjestää esiopetuksessa olevien lasten osapäivähoidon koulujen läheisyydessä olevissa tiloissa ja päiväkodeissa. Hoitoryhmän suunnittelussa otetaan huomioon myös esiopetussuunnitelma.

12. Kasvatuskumppanuus perheiden kanssa

Hyvän yhteistyön, kasvatuskumppanuuden, tavoitteena on yhdistää vanhemman lastaan koskeva tuntemus ja ammattihenkilöstön ammatillinen tietämys.

Arjen kumppanuudessa huomioidaan päivittäin vanhemmilta saatu palaute ja vanhempien näkemys kasvatuksesta. Heti hoitosuhteen alkaessa pyritään muodostamaan avoin ja suora kontakti perheeseen ja luomaan luottamuksellinen vuorovaikutus perheen ja hoitopaikan välillä. Päivittäinen, lasta koskeva tietojen vaihto lisää yhteistyötä ja ymmärrystä lasta kohtaan.

13. Moniammatillinen ja verkostoyhteistyö

Maskussa varhaiskasvatustyöhön osallistuvat päivähoidon ohella myös seuraavat tahot:

- Terveystoimi
- Vapaa-aikatoimi
- Kotipalvelu
- Sosiaalityö
- Kirjastotoimi
- Koulutoimi
- SPR
- Seurakunta

Verkostoyhteistyön tavoitteena on mahdollisimman varhainen puuttuminen riskitilanteissa. Verkostoyhteistyötä tehdään myös lähiympäristön kuntien kanssa.

14. Yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmat

Päivähoidon kaikki yksiköt laativat kunnan varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta omat suunnitelmansa, jotka ovat yksityiskohtaisempia ja tarkempia kuin kunnan suunnitelma. Yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmia tarkennetaan kerran vuodessa.

15. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja seuranta

Hoitosopimuksen yhteydessä laaditaan lapsen yksilöllinen hoito- ja kasvatussuunnitelma. Lapsen yksilöllistä suunnitelmaa arvioidaan koko ajan päivittäisessä käytännön toiminnassa, sekä kasvatustilaisuuksissa vanhempien kanssa kerran vuodessa.

Yhteistyössä lastenneuvolan kanssa tehdään viisivuotiaille KEHU - arviointi, sekä kolmevuotiaille HALI - havainnointiarviointi.

16. Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja arviointi

Maskun kunnan päivähoiton asiakastyytyväisyyskysely tehdään vanhemmille määräajoin. Työyhteisöissä arvioidaan käytännön työtä kirjattujen ja aikataulutettujen tavoitteiden pohjalta.